

Závery z workshopu „Predstavenie domény „Zdravé potraviny a životné prostredie“ 18.8. 2017, Nitra

Účastníci workshopu konštatujú, že na Slovensku sa počas ostatných troch desaťročí nedostatočne využíva potenciál pôdohospodárstva. Slovenské poľnohospodárstvo aj po vstupe do EÚ je na hranici ekonomickej únosnosti alebo stratové, pričom väčšia časť výrobcov hospodári so stratou. Túto situáciu nedokáže zmeniť a vyriešiť ani intenzifikácia produkcie, ani prípadná regulácia trhu, či štátna podpora. Závažným problémom je, že sa výrazne znížila diverzita primárnej produkcie v poľnohospodárstve a že vysoký podiel potravín na slovenskom trhu tvoria zahraničné výrobky. Alarmujúce je tiež, že takmer pol milióna hektárov poľnohospodárskej pôdy leží ladom.

Lesy na Slovensku v nebyvalom rozsahu poškodzujú škodlivé činitele. Situáciu zhoršuje najmä prebiehajúca klimatická zmena, ale najmä oslabovanie pozície profesionálnych lesníkov v spoločnosti, ktorí nemôžu včas a efektívne zasahovať proti škodlivým činiteľom. Domáci drevospracujúci priemysel je v útlme a podstatnú časť drevárskych výrobkov na našom trhu tvoria produkty z dovozu.

Slovenský vidiek sa postupne vyľudňuje a upadá, a to v priamej súvislosti so zaostávaním a ťažkosťami v pôdohospodárskom sektore. Vidiek trpí v dôsledku zmien životného štýlu populácie a nemôže konkurovať kvalite života v mestách. Elementárnym problémom vidieka je nedostatok pracovných príležitostí pre mladých a vzdelaných ľudí. Celospoločensky neudržateľný je trend ďalšieho vyľudňovania vidieka a neakceptovateľný je stav, aby populácia žila iba v mestskom prostredí. Zanedbanie problémov „vidieka“ spôsobilo výrazné regionálne rozdiely a naďalej vyvoláva celospoločensky neudržateľné tendencie. Táto situácia je okrem iného dôsledkom nedostatočného uplatňovania inovácií a slabou implementáciou nových poznatkov výskumu do praxe.

Preto v záujme zmeniť tento stav a zastaviť doterajší negatívny vývoj na vidieku treba nevyhnutne a urýchlene prijať zásadné opatrenia a konať. Predovšetkým treba vytvoriť podmienky na zvýšenie konkurencieschopnosti slovenského poľnohospodárstva, maximalizovať preventívne zásahy a predchádzanie rizikám v lesníctve a realizovať také aktivity, ktoré je možné trvalo udržiavať.

Slovensko ako každá vyspelá krajina ktorá chce racionálne a zodpovedne spravovať svoje pôdohospodárstvo, a chce zvýšiť sebestačnosť, potravinovú bezpečnosť a chce, aby pôda a lesy plnili produkčné, ekologické a sociálne funkcie, musí do nich investovať. Aby sa investovalo cielene a primerane, Slovensko zároveň musí investovať aj do pôdohospodárskej vedy a výskumných inštitúcií. Tie budú pracovať na zvýšení konkurencieschopnosti a

inovačného potenciálu slovenských poľnohospodárov, lesníkov, firiem v oblasti výroby potravín a spracovania obnoviteľných zdrojov z poľnohospodárskej a lesníckej produkcie. Potrebujeme vhodne spojiť technologické inovácie s poznáním pôdohospodárov tak, aby tento sektor čo najlepšie napĺňal požiadavku spoločnosti na ZDRAVÉ POTRAVINY A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.

Konkrétne návrhy na riešenie problémov v pôdohospodárstve:

- Priorizovať doménu „Zdravé potraviny a životné prostredie“ v rámci rozpracovania akčného plánu implementácie RIS3.
- Realizovať Národný pôdohospodársky projekt zo zdrojov Operačného programu Val, ktorý naštartuje štrukturálny obrat pôdohospodárstva k nízkouhlíkovej bioekonomike efektívne využívajúcej obnoviteľné zdroje.
- Koncentrovať potrebné ľudské, infraštruktúrne a finančné zdroje pre vytvorenie poznatkovej bázy potrebnej na podporu aktivít s najväčším potenciálom rastu a tvorby pridanej hodnoty.
- Posilniť vedecko-výskumnú a odbornú podporu pre zvyšovanie konkurencieschopnosti pôdohospodárskeho sektora, a to vytváraním inovácií a ich zavádzaním do slovenského pôdohospodárstva. Investovanie do nových produktov a služieb s vyššou pridanou hodnotou.
- Vytvoriť lepšie podmienky na reálnu spoluprácu podnikateľského sektora a verejného výskumu a využiť existujúce projektové nástroje v OP Val a PRV a medzinárodných programoch (H2020)
- Využiť synergie pôdohospodárskych a naväzujúcich odvetví za účelom optimalizovania produkcie, spracovania a využívania pôdohospodárskych produktov smerovaných do implementácie biohospodárskych politík EÚ a zavádzania prvkov obehového hospodárstva